

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Цветан Цветанов Илиев

професионално направление 05.08.04.
“Изкуствознание и изобразително изкуство (графичен дизайн)”
Технически университет - София

за придобиване на научната степен „доктор“
по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство,
научна специалност: Кинознание, киноизкуство и телевизия

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ, София

с кандидат: **Стоян Димитров Манчоров**

**Тема на дисертационния труд: Приложение на модерни
техники в рисуването и софтуерните решения в киното
и телевизията**

Предоставеният ми за рецензиране дисертационен труд е с обем от 204 страници. Библиографията включва 54 заглавия на български и чуждестранни автори и 36 публикации в интернет сайтове. В приложението са представени 21 творби, разпределени както следва: на автора на дисертацията - 9; на ученици от Частна профилирана гимназия „Образователни технологии“ - 12. Разработена е таблица за онагледяване историческата периодизация на развитието на човечеството и постиженията на изобразителното изкуство. Представени са 223 илюстрации от които 52 са на автора. Дисертацията се състои от въведение, три глави, научен принос, заключение, използвана и цитирана литература и приложения.

Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем:

Стоян Манчоров е избрал много актуален и значим проблем за решаване в съвременното приложение на модерните техники в рисуването, и по специално творческата интерпретация в диалога Автор – Софтуер - Потребител. Това е един процес в изкуствата, който в различните исторически етапи в развитието на компютърните технологии е решаван по различни начини. Нашето време изисква творчески и иновативен подход, разработен съобразно последните технологии, навлизащи дълбоко в изкуството, общуването, образованието.

В този смисъл актуалността на проблема е приоритетна. Уменията, придобити в обучението и в практиката чрез традиционният начин на рисуване могат да бъдат надградени на качествено нов етап с обучението на творците в специализирани софтуери. Отдавна отмина времето, когато се смяташе, че всеки компютърно грамотен човек може да се справи с визуализацията на една идея не по-зле от професионалиста. Днешното дигитално изкуство, когато е стъпило върху добре овладени традиционни техники за рисуване, бележи завидни художествено-творчески постижения. Това е иновативна форма за изява, нов език и модел на общуване.

Цел и задачи:

Авторът ясно си поставя основната цел на изследването - да се докаже, че традиционните техники за рисуване трябва да се интегрират с модерните софтуерни възможности, за да се получи необходимата симбиоза в творчеството на дигиталния художник. От там и задачите, които си поставя докторантът, са в логична последователност – исторически анализ на рисунката и техниките за рисуване; промените, които настъпват при традиционния художник в ерата на дигиталното изкуство; да се анализира дигиталното рисуване и психологическото му въздействие върху масовия потребител. Следващият комплекс от задачи е свързан с анализирането на модерните техники в рисуването и софтуерните решения, които са необходими за творчеството на дигиталния художник, а така също и конкретен анализ на новата художествена техника, приложена в софтуерните програми.

Докторантът предлага организирана ефективна поредица от действия за приложение на новата техника в обучението на младите творци, поставя си задача да организира и реализира педагогически експеримент за проверка на приложимостта и ефективността на разработения инструментариум и за установяване на степента на постигане на очакваните резултати.

В тази връзка подчертавам, че поставените цел и задачи са значими и дисертабилни и определено имат научен и научно-приложен характер.

Познаване състоянието на проблема:

Стоян Манчоров ясно ни показва, че има опит в тази насока, отлично познава сферата на семантичната структура, значението на визуалните образи и пресъздаването им за целите на творческите иновационни процеси в дигиталното изобразително изкуство.

Докторантът започва с професионален исторически преглед на развитието на рисунката (първа глава), с което поставя основи за решаването на същинския проблем във втора и трета глава. Има пълно съответствие на изследвания материал с използваните източници. Авторът е точен и коректен при цитирането на ползваните източници и автори.

Разработката на така формулираната от него тема напълно отговаря на съдържанието на дисертацията.

Теоретичен модел и методика на изследването:

Теоретичният модел на изследването е добре обоснован. Създаденият модел определя рамките на изследването. Той е органично свързан с търсенето и постигането на точно определен резултат в преподаването и подготовката на учениците от ЧПГ „Образователни технологии“ и студентите от НБУ в художествено-творческите дисциплини. Методиката на изследването е в съответствие с поставената цел и задачи в дисертационния труд. Използвания метод е *„описателно теренно (полево) качествено изследване. То дава възможност на изследователя сам да проведе експеримента, да преживее лично проблемите и резултатите, в една естествена среда, с ясни цели и задачи“* (цитат от С. Манчоров). Докторантът модифицира изследователските си методи, съобразно конкретната проблематика в своята дисертация. Насочва ги към основната си теза, с която иска да докаже, че *не е достатъчно да си добър програмист, да владееш софтуера на програмата Adobe Photoshop и да разполагаш с желаните скъпи техники, за да станеш дигитален художник.* Неговата хипотеза (която напълно споделям) е, че съвременният дигитален художник трябва да премине през обучение за традиционните техники за рисуване, преди да започне да създава своите творби на компютър.

При събирането и анализирането на емпиричните данни Стоян Манчоров има собствен принос, защото той ги обработва целенасочено, за да създаде една логична и последователна система от стъпки, чрез която обучаващите се могат да създадат свой авторски художествен продукт.

Източниците на информация в дисертацията са достоверни, те са взети от световната история на изкуството и отличното познаване възможностите на компютърните програми за дигитално художествено създаване на образа. На тази база изборът за конкретното решение на проблема, поставен в настоящия труд е напълно обоснован.

Приноси:

Естеството на материала, върху който се градят приносите, а също и неговата достоверност са безспорни. Извършен е исторически анализ на техниките за рисуване и историята на развитието на рисунката. Отчетена е важността и като изходна основа за развитие на изобразителното и приложното изкуство. В хода на изследването е установена приемствеността от миналото до днес. На практика новите технологии и постижения са в тясно взаимодействие с творческите постижения от миналото. От съвременна гледна точка са анализирани два проблема: традиционният художник в ерата на дигиталните изкуства и приложение на дигиталните технологии във визуалните изкуства, киното и телевизията.

Всеки художник използва и открива свой начин за обработка, интерпретация и създаване на изображения в даден софтуер според своята квалификация и възможности. Един от главните приноси на Стоян Манчоров е, че той разработва своя методика за преподаване при създаването на художествено изображение като една логична и стройна система от стъпки и инструменти. Тя

обхваща процеса от създаване на моливната рисунка, създаване на артистични петна с различна материалност и колорит, превръщането им в инструменти за рисуване в различните слоеве на софтуера до завършването на готов художествен дигитален продукт. Най-ценното в случая е, че студентът на всеки етап от своята работа е креативен, предложената система за работа с компютъра в никакъв случай не изсушава неговото мислене, а напротив, активира творческото му въображение и свобода.

Изследването върху историческия преглед на развитието на човечеството и изобразителното изкуство през вековете Стоян Манчоров визуализира в няколко професионално оформени таблици, които могат да се ползват от преподаватели и студенти като ценно помагало в учебния процес.

Проведеният експеримент от научно-приложен характер поставя въпроси и дава отговори за нуждата от обновяване на методиката за преподаване в областта на дигиталното художествено образование. Акцентът е в търсенето на адекватни методи за преподаване, които да интегрират традиционното знание със съвременните компютърни възможности за създаване на дигитални художествени творби.

Приносите са изцяло въз основа на личното участие на докторанта във всичките етапи на анализите и изследването.

Автореферат:

Авторефератът съответства с изискванията за изготвянето му, той е адекватен при отразяване на съдържанието и всичко важно в трите глави и приносите на дисертацията, стилът е интелигентен и достъпен и изпълнява напълно своята функция.

Въздействие на дисертационния труд върху външната среда:

Представени са четири публикации (издадени в Агенция Монитор), пряко свързани с темата на дисертационния труд. В статиите се разглеждат различни аспекти от процеса на създаване на дигитални творби. В две от тях авторът акцентира върху възможностите на дигиталния художник да реализира своите творби на високо професионално ниво без ползването на скъпа техника.

В своята дейност като преподавател в НБУ Стоян Манчоров участва в организирането на четири изложби. Участва в организирането на четири семинара с тематика от сферата на графичния дизайн, рекламата, приложението на 3D в интериорния дизайн, изнася лекция на тема „Какво е Уеб-дизайн“.

Бил е куратор на пет изложби на територията на НБУ, участва в два „Уъркшопа“, участва в екипа за изготвяне на графичната визия на Четвърти международен студентски филмов фестивал „New Wave“.

Лични качества на автора:

Смятам, че Стоян Манчоров е високо квалифициран млад преподавател,

с висока степен на интелигентност и притежава силно изявено творческо мислене. Чрез личните си качества умее да увлича студентите и да ги мотивира да работят сериозно за овладяване на учебните дисциплини.

Мнения, препоръки, забележки:

Препоръката ми е на следващ етап авторът да направи разширен експеримент с повече участници (студенти от НБУ) с цел да прецизира още повече крайните резултати от експеримента и да превърне своя докторски труд в учебно пособие.

Заключение:

Докторската дисертация на Стоян Манчоров е написана научно, стилът му е изчистен и интелигентен, структурирана е добре и показва професионално отношение и отговорност към всичките етапи на своята работа.

Считам, че представеният за рецензия дисертационен труд отговаря на изискванията на закона за РАСРБ и му давам обща положителна оценка.

Предлагам на докторанта Стоян Димитров Манчоров да бъде присъдена образователната и научна степен "доктор" в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност: Кинознание, киноизкуство и телевизия.

29.08.2018 г.
София

Рецензент:
/доц. Ц. Илиев/